

GRADUAAT IN HET PRODUCTIEBEHEER

SAMENWERKINGSVERBAND VIVES HBO5 ZUID

TOETS NIEUWE GRADUAATSOPLEIDING • ADVIESRAPPORT

14 DECEMBER 2018





Inhoud

1	Samenvattend advies van de visitatiecommissie.....	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	6
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau	6
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving	8
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau	10
2.4	Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	12
2.5	Eindoordeel.....	13
3	Beoordelingsproces	14
4	Overzicht oordelen	15
	Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding.....	16
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR).....	18
	Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie	19
	Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten	20
	Bijlage 5: Lijst met afkortingen	21

1 Samenvattend advies van de visitatiecommissie

De NVAO heeft de domeinspecifieke leerresultaten van de nieuwe opleiding graduaat in het productiebeheer gevalideerd op 25 juni 2018.

De graduaatsopleiding in het productiebeheer is ontwikkeld door het samenwerkingsverband VIVES HBO5 Zuid, bestaande uit de Katholieke Hogeschool VIVES Zuid en het CVO MIRAS, in antwoord op de bestaande behoefte in het beroepenveld. De opleiding wordt op twee campussen aangeboden waarvan die in Roeselare zich specifiek richt op de land- en tuinbouw. Het werkveld is betrokken bij het opstellen van de DLR door een VLHORA-werkgroep. De visitatiecommissie waardeert de samenspraak met en de betrokkenheid van het beroepenveld bij de opleiding, en bij de ontwikkeling daarvan. Ze onderschrijft de sterke aansluiting van de opleiding bij het werkveld en ziet daarin een stevig draagvlak voor het geboden onderwijs.

Het samenwerkingsverband beschikt over een degelijke en gestructureerde organisatie. De opleiding beantwoordt qua niveau en oriëntatie aan niveau 5 van de Vlaamse kwalificatiestructuur. De commissie steunt de keuze voor het kader waarin de studenten vak kennis en de toepassing daarvan krijgen aangereikt en waarin hun autonomie wordt gestimuleerd, en voor de stevige praktijkcomponent in de vorm van werkplekleren.

In het beoogde curriculum komen zowel generieke als specialistische vaardigheden aan bod. In voorbereiding op de start van de nieuwe opleiding ligt er nog werk op het gebied van de opbouw van het programma en het personeelsbestand, met name binnen productiebeheer in de vestiging Kortrijk. Ook behoeft het brede beroepsprofiel hier in de ogen van de commissie een nadere inhoudelijke afbakening. Ten aanzien van de aanwezige expertise in het docententeam zijn er wat reserves; de commissie mist op dit moment, met uitzondering voor land- en tuinbouw (campus Roeselare), nog specifieke ervaring met het graduaat productiebeheer en met de beroepssectoren waarop de opleiding zich richt (campus Kortrijk, omgevormd vanuit een slapende bevoegdheid). Voor de professionalisering van het team op dit vlak is nadrukkelijk aandacht vereist, hetgeen ook al in gang is gezet door het samenwerkingsverband.

De commissie is van mening dat de inhoud en de vormgeving van het programma, met inbegrip van de onderwijs- en leervormen en met de sterke wisselwerking tussen theorie en praktijk, de studenten in staat zullen stellen de beoogde leerresultaten te bereiken. De gehanteerde onderwijs- en leervormen zijn passend bij de vooropgestelde competenties en de ontwikkelde opleidingsspecifieke gedragsindicatoren.

Door de permanente evaluatie kan men snel bijsturen. In dit kader is ook de integratie van de bestaande intensieve studentbegeleiding in de organisatie van belang. Het toetsingsbeleid kent een solide basis waarop voortgebouwd kan worden bij het nader concretiseren richting de graduaatsopleidingen. De commissie is van mening dat de kwaliteit van de evaluatie voldoende geborgd is, mede door de overlegstructuur die participatie van de betrokkenen bevordert. Zij vertrouwt erop dat het evaluatiesysteem op maat wordt ingericht, waarbij de validiteit van toetsing is geborgd en de betrouwbaarheid wordt ondersteund door het meerogenprincipe en ingebouwde controles. Ook het sterke kwaliteitsmodel moet nog toegespitst worden op de graduaatsopleidingen.

De visitatiecommissie die de aanvraag van het samenwerkingsverband VIVES HBO5 Zuid voor de opleiding graduaat in het productiebeheer heeft beoordeeld, brengt een positief advies uit aan de NVAO. Zij baseert haar oordeel op het informatiedossier en het toelichtend gesprek.

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de nieuwe opleiding formuleert de commissie de volgende aanbevelingen, waarbij zij dringend adviseert deze op korte termijn in gang te zetten. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het huidige oordeel over de potentiële kwaliteit van de opleiding.

De visitatiecommissie (hierna: commissie) beveelt de opleiding aan:

- Internationale benchmarking structureel op te pakken om de opleiding duidelijker te positioneren;
- De opleiding goed in de markt te zetten en te investeren in het aantrekken van studenten, zowel generatiestudenten als zij-instromers;
- Een heldere visie uit te werken op de identiteit van de keuzetrajecten, met aandacht voor de eigenheid op niveau 5;
- In te zetten op professionalisering en uitbreiding van het docententeam van de opleiding productiebeheer, specifiek voor wat de vestiging Kortrijk betreft;
- Het brede beroepsprofiel van de opleiding productiebeheer nader af te bakenen met het oog op een specifieke inhoudelijke invulling van het programma en de daarmee samenhangende einddoelen;
- Het Onderwijs- en Examenreglement nader toe te spitsen op de graduaatsopleidingen en specifiek toe te spitsen op de graduaatsstudenten;
- Verder werk te maken van de concretisering voor het graduaatsniveau van het systeem van beoordeling, toetsing en examinering en de opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg, inclusief nadere invulling van (het vervolg van) het verbeterproces.

Den Haag, 14 december 2018

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor de opleiding graduaat in het productiebeheer van het samenwerkingsverband VIVES HBO5 Zuid,

Guy Aelterman
(voorzitter)

Carlijn Braam
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau

Het beoogd eindniveau weerspiegelt qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Bevindingen

De vernieuwde graduaatsopleiding in het productiebeheer is gevormd uit de HBO5-opleiding Textielproductietechnieken – een slapende bevoegdheid – en is gesitueerd binnen de studiegebieden Industriële wetenschappen en technologie en Biotechniek van de Katholieke Hogeschool VIVES. De opleiding productiebeheer gericht op de land- en tuinbouw focust op het productieproces in zowel de dierlijke als de plantaardige sector. De opleiding productiebeheer op de campus Kortrijk leidt op tot productieverantwoordelijke in een zeer gevarieerde context. In de opleiding worden algemene technieken aangeleerd, waarna men zich op de werkplek verder zal specialiseren.

De omvorming is het resultaat van een intensieve samenwerking tussen CVO MIRAS en campussen Roeselare en Kortrijk van de Katholieke Hogeschool VIVES Zuid. In dit proces is het werkveld meermaals betrokken via resonantiegroepen. De DLR zijn opgesteld door een VLHORA werkgroep samengesteld uit alle acht samenwerkingsverbanden die het graduaat Productiebeheer willen aanbieden. Over de leerresultaten is een bevraging uitgevoerd bij het werkveld, internationale experts en alumni, waaruit naar voren kwam dat de beoogde leerresultaten op het juiste niveau geformuleerd zijn. De leerresultaten zijn geconcretiseerd in gedragsindicatoren, bestaande uit technische beroepsspecifieke en enkele algemene indicatoren. Voor elke indicator wordt bepaald op welk niveau deze in een opleidingsonderdeel zal worden afgetoetst. De gedragsindicatoren zijn goedgekeurd door de POC, waarin eveneens het werkveld is vertegenwoordigd.

Generatiestudenten dier- en landbouw uit TSO en BSO (met 7e jaar) vormen de belangrijkste doelgroep (niveau VKS 4), naast zij-instromers (herintreders, werkstudenten, etc.) die in een hybride traject de opleiding over meerdere jaren kunnen spreiden en daarbij specifieke begeleiding krijgen. Deze individuele trajecten worden nog verder vormgegeven in de komende jaren. In het werkveld bestaat een tekort aan personeel met niveau 5 en een concrete vraag naar dit beroepsprofiel. Dan gaat het om afgestudeerden die een bepaalde mate van verantwoordelijkheid kunnen dragen en die snel aan de slag kunnen. Ten opzichte van de bachelor is er een duidelijk onderscheid en afzetting van taken per niveau; deze laatste moet kunnen ondernemen en draagt meer verantwoordelijkheid dan een gegradueerde.

Omdat in de land- en tuinbouw de schaal waarop wordt gewerkt steeds groter wordt en hiervoor arbeiders uit het buitenland worden aangetrokken, is er behoefte aan mensen die deze groep kunnen aansturen (beroepsprofiel: operators, ploegbazen van kleine teams, dit kan op de productievloer zijn maar ook onderhoud/kwaliteit). De verwachting is dan ook dat het vinden van werk geen moeite zal kosten; momenteel krijgt men niet alle vacatures ingevuld. Op de campus Kortrijk wil men een gegradueerde afleveren die op de werkvloer aanwezig is en een schakel vormt tussen de werkvloer en de leiding. Taken kunnen zijn het bewaken van de kwaliteit, planning en het onderhoud van machines: wat is waar nodig? Ook hier bestaat er vraag naar mensen die men wil opleiden vanuit de werkplek. De opleiding geeft aan eerder te vrezen voor een tekort aan studenten dan voor een tekort aan werkplekken. Ze mikt op het aantrekken van studenten uit zowel bedrijven (als vragende partij) als uit het onderwijs. De graduaatsopleiding vult een leemte voor leerlingen uit het secundair onderwijs uit bijvoorbeeld techniek voor wie de stap naar de bachelor te groot is.

Wat internationale inbreng betreft, is er voor landbouw een samenwerking met een hogeschool in Zweden. Hier heeft men 15 jaar ervaring met een graduaatsopleiding en een nauwe samenwerking met het werkveld. De hogeschool is betrokken bij de structuur en inhoud van de vakken. Voor de meer generalistische vorming van productieverantwoordelijke is gekeken naar andere graduaatsopleidingen (bijv. EMS) in Nederland. De internationale vergelijking is vooralsnog een van de aandachtspunten voor de opleiding.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat de DLR goed zijn afgetoetst waarbij een duidelijk onderscheid is gemaakt tussen het graduaats- en bachelorniveau. In een matrix is aan de hand van de DLR weergegeven hoe de bachelor zich verhoudt tot de graduaatsopleiding met doorstroomtraject (curriculummapping). De rol van het beroepenveld is duidelijk aanwezig, onder andere via een bevraging van het werkveld over de DLR, de door de POC goedgekeurde gedragsindicatoren en een permanente aftoetsing van de leerresultaten bij het werkveld, waarop het programma wordt aangepast. Wel merkt de commissie op dat het grote aantal gedragsindicatoren, hoewel interessant om de link te leggen met opleidingsonderdelen, complex kan zijn in samenhang met de DLR, de beoogde OLR en competenties. Daarnaast vindt zij het profiel van de opleiding productiebeheer in de vestiging Kortrijk erg breed en onderstreept het belang van een duidelijke afbakening, ook met het oog op een specifieke inhoudelijke invulling van het programma en de daarmee samenhangende einddoelen.

In de opzet van de opleiding ziet de commissie mogelijkheden om de internationale dimensie te versterken. Ze is ervan overtuigd dat dit perspectief verder kan worden uitgewerkt, en beveelt de opleiding aan om meer gebruik te maken van internationale expertise en om internationaal te benchmarken.

Door het ontwikkelen van de opleiding in samenspraak met het werkveld en de sterke aansluiting bij de behoeftes van dat veld ziet de commissie een stevig draagvlak voor de opleiding. Wat de toekomstige instroom van studenten in de opleiding productiebeheer in de vestiging Kortrijk betreft, heeft de commissie bedenkingen vanwege het gehanteerde zeer brede profiel. Ook vraagt zij zich af hoe men de opleiding op langere termijn toegankelijk wil maken voor alle beoogde doelgroepen.

Binnen het keuzetraject aangeboden in Kortrijk is aandacht benodigd voor (de visie op) de eigenheid en integratie van de geïntegreerde beroepsprofielen. De commissie mist, met uitzondering voor land- en tuinbouw (campus Roeselare), specifieke ervaring met het graduaat productiebeheer en met de beroepssectoren waarop de opleiding zich richt (campus Kortrijk).

De commissie stelt vast dat het beoogd eindniveau van de opleiding qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen weerspiegelt die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Oordeel: voldoende

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving maakt het voor studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De opleiding wordt als dagopleiding aangeboden in Roeselare en in Kortrijk; op deze campussen zijn voldoende opleidingsspecifieke materiële voorzieningen voorhanden; in Roeselare van de bacheloropleiding land- en tuinbouw en in Kortrijk van elektromechanische systemen en aanverwante opleidingen. Het programma houdt rekening met de eigenheid van niveau VKS 5. De opleiding beoogt een samenhangende leeromgeving te bieden waarin een voortdurende wisselwerking is tussen de opleiding en de werkplek. Het onderwijsconcept is opgebouwd aan de hand van vier heldere leerlijnen die complementair zijn, thematische periodes die evolueren van eenvoudig naar complex en een praktijkgericht pedagogisch model (4C/ID) gebaseerd op authentieke beroepssituaties en zowel theoretisch als praktisch gevalideerd. Het curriculum is uitgebreid beschreven. De opleiding wordt aangeboden in tweemaal vier kwartalen van zeven lesweken met aan het eind van het kwartaal een evaluatieweek en na kwartaal 2, 4, 6 en 8 een inhaalweek WPL. Het leerproces evolueert van veel begeleiding naar een grote zelfstandigheid van de cursist, waarbij studenten elkaar ook kunnen coachen. Studenten zijn veelal afkomstig uit het TSO en beschikken dan al over een werkkoffer.

De gehanteerde EVC/EVK-procedure is niet zwaar, aangezien geen van beide partijen hier belang bij heeft; de insteek is veeleer pragmatisch. De opleiding verwacht met name instroom van studenten die al werkzaam zijn in de sector. Op basis van aanwezige kennis en expertise worden vrijstellingen toegekend.

In ECTS-fiches zijn beoogde doelen, inhoud, werkvormen en evaluatie uitgewerkt per opleidingsonderdeel voor de eerste 60 ECTS. Intentie van de opleiding is om de ECTS-fiches nog aan te passen zodat duidelijk is waar welke leerresultaten en indicatoren afgetoetst worden en het voldoende transparant is welke inhoud aan bod komt. De gekozen werkvormen binnen de verschillende leerlijnen zijn afgestemd op de beoogde leerresultaten van elk opleidingsonderdeel. Voor de beide campussen zijn afzonderlijke werkvormenmatrices opgesteld. De studielast voor studenten wordt gespreid over het kwartaal.

Werkplekleren wordt maximaal ingevuld op één of twee authentieke werkplekken. Dit opleidingsonderdeel omvat 43 studiepunten (inclusief het aan de werkplek verbonden praktijkproject) en wordt vanaf kwartaal 2 ingebed in de opleiding; in het eerste kwartaal vinden ter voorbereiding hierop onder andere bedrijfsbezoeken plaats. Binnen WPL wordt de reeds verworven kennis verder uitgediept en geëvalueerd. Studenten gaan gemiddeld twee dagen per week naar de werkplek – naast twee lesdagen – en krijgen gekoppeld aan een thema een tweetal werkplekopdrachten mee. Er vindt een werkplekscan plaats alvorens een bedrijf wordt geselecteerd als werkplek, waarbij de opleiding duidelijke criteria hanteert voor een goede werkplek. In resonantiegroepen is de bereidheid van bedrijven om een werkplek te bieden geïnventariseerd. Ook worden speeddates georganiseerd voor een kennismaking tussen bedrijven en studenten, waarbij wordt bekeken welk bedrijf past bij de interesses van een student. Deze interesses worden in de eerste maanden van de opleiding in kaart gebracht. Voor werkplekbegeleiders wordt een vormingstraject voorzien, waarin onder meer praktische richtlijnen en rollen van de werkplekcoach worden toegelicht. Informatie is ook terug te vinden in een mentorenboekje. Er wordt gewerkt naar toenemende autonomie en verantwoordelijkheid van de student. Flexibiliteit en maatwerk worden geboden om alle competenties uit het competentieraster aan te kunnen leren. Men streeft in het belang van alle betrokkenen naar interactie tussen WPL en de andere opleidingsonderdelen, zodat zowel generieke als specialistische vaardigheden aan bod komen.

Een belangrijk deel van de docenten is momenteel verbonden aan de bacheloropleiding en veelal minder goed bekend met de doelgroepen en niveau 5. De meeste docenten beschikken over (recente) werkervaring en staan dicht bij de praktijk doordat zij het lesgeven hiermee deels combineren. Waar docenten in de bachelor meer aan het lesgeven zijn, vindt men het van belang om in de graduaatsopleiding een mix te hebben met mensen uit de praktijk. Voor wat de opleiding op de campus Kortrijk betreft, komen docenten deels uit de opleiding EMS. Gezien de specificiteit van de sector worden voor de land- en tuinbouw nog docenten aangeworven. Men geeft aan dat alle docenten goed voorbereid en intrinsiek gemotiveerd zijn.

Er wordt ingezet op professionalisering van het team, onder andere in de vorm van een onderwijsdag, themadagen en aanvangsbegeleiding, en er is voor hen vorming en begeleiding voorzien. Specifiek voor deze groep docenten wordt voorzien in aparte sessies om hen voor te bereiden op het lesgeven in een graduaatsopleiding en het begeleiden van deze studenten; er is onlangs een traject voor coachingskills gestart. Voor het onderdeel sociale vaardigheden – deels ook vervat in WPL – worden docenten aangetrokken; voor communicatie en trendontwikkeling zet men docenten van andere opleidingen in.

Aandacht voor internationalisering is er in de vorm van internationalisation@home. Daarnaast plant de opleiding bezoeken aan buitenlandse beurzen en bezoeken studenten bedrijven in Nederland (land- en tuinbouw). Ook heeft de opleiding contacten met voornoemde hogeschool in Zweden. Doelstelling is om studenten kennis te laten maken met een internationale omgeving, te leren omgaan met andere culturen, hun blik te verruimen, en om uiteindelijk de (maatschappelijke) positie van graduaatsstudenten te verruimen. In het werkveld doet men immers een appel op een nieuwe functielaag waar dit een relevant aspect is. Internationalisering en de toetsing ervan zitten verweven in WPL (gedragsindicatoren). In het portfolio komt internationalisering terug in de vorm van opdrachten en reflecties (o.a. over multiculturaliteit op de werkvloer). Daarnaast maken studenten er kennis mee in het vak social skills en zijn er uitwisselingen met Nederland en in de toekomst ook Frankrijk.

Er is oog voor specifiek op deze studenten afgestemde studiebegeleiding, bestaande uit instroombegeleiding, studiebegeleiding en uitstroom- en doorstroombegeleiding. Zo zijn er infomomenten als open dagen, (niet verplichte) intakegesprekken en worden studenten in het tweede kwartaal aan een werkplek gematcht op basis van onder andere hun interesses. Wat doorstroom betreft, kunnen studenten die slagen voor de graduaatsopleiding productiebeheer gericht op land- en tuinbouw, via een verkort programma van 90 studiepunten in VIVES het bachelorsdiploma 'agro- en biotechnologie', afstudeerrichting landbouw verwerven.

Overwegingen

De commissie constateert dat de opleiding een slim georganiseerde wisselwerking kent tussen de theoretische en praktische leerlijnen. Het leren is gelaagd, praktijkgericht en opgebouwd vanuit de authentieke beroepscontext van de werkende; de (project)opdrachten kennen een mooie parallel met de in het werk gebruikte methodiek en hebben zo direct meerwaarde voor student en werkplek.

Waardering is er voor de plek die WPL krijgt in het programma en voor de begeleiding die hierin voorzien is. Ook stelt de commissie met genoeg vast dat de input van het werkveld is meegenomen in de opzet van het curriculum, zodat studenten direct inzetbaar zijn. De opbouw van het programma faciliteert een doorzichtige opbouw van de competenties. Daarnaast kan men snel bijsturen en kort op de bal blijven spelen. Door de permanente evaluatie kunnen leerpunten uit onder meer WPL bijvoorbeeld direct vertaald worden in het programma.

Zaken die volgens de commissie de kwaliteit en uniformiteit van de opleiding ten goede komen, zijn onder meer ook het vormingstraject voor coaches en de criteria voor WPL (werkplekscan).

De commissie ziet een hiaat in de aanwezige expertise in het docententeam. Aandacht hiervoor ziet de commissie terug in de professionaliseringsslag die nu gaande is om het team voor te bereiden op het lesgeven in een graduaatsopleiding. Daarnaast is er een inhoudelijk hiaat voor wat de generalistische opleiding gericht op productieverantwoordelijke betreft (campus Kortrijk), aangezien geen van de docenten aantoonbare ervaring heeft met de uiteenlopende deelgebieden binnen dit brede spectrum. Ook op dit punt is nadrukkelijk zorg vereist voor de professionalisering van het team. De commissie heeft er vertrouwen in dat de opleiding dit op korte termijn kan remediëren.

Verder is het belangrijk om de opleiding goed in de markt te zetten, om voldoende studenten te trekken. De vraag vanuit het werkveld is duidelijk aanwezig, die vanuit studenten moet echter nog blijken. Daarbij zoekt de commissie naar hoe men de opleiding toegankelijk maakt voor de beoogde doelgroepen.

De commissie is van mening dat de inhoud en de vormgeving van het programma, met inbegrip van de opleidingsspecifieke onderwijs- en leervormen, de toegelaten studenten in staat zullen stellen de beoogde leerresultaten te bereiken, ondersteund door de binnen VIVES aanwezige expertise met niveau 5 en de uitstekende aanwezige infrastructuur. Voor WPL wordt met 43 van de 120 studiepunten ruimschoots voldaan aan de decretaal vereiste omvang van een derde deel werkplekleren.

Oordeel: voldoende

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering, waardoor zij nagaat of de beoogde leerresultaten worden bereikt.

Bevindingen

De toetsvisie van de Katholieke Hogeschool VIVES is gebaseerd op het stimuleren tot leren en reflecteren enerzijds, en het nagaan of de leerdoelen gehaald worden anderzijds. Daarbij wordt uitgegaan van het principe dat de toetsing het leerproces stimuleert (in de vorm van formatieve evaluatie en feedback), dat in het toetsen een gedeelde verantwoordelijkheid zit van het opleidingsteam – waar bij de evaluatie of toetsing meestal gebruik wordt gemaakt van het vierogenprincipe, onder andere bij het praktijkproject en WPL (de beoordeling van WPL gebeurt door de werkplekbegeleider in samenspraak met de werkplek-coach) – en ten slotte dat toetsen een authentiek gebeuren is waarbij competenties als geheel worden geëvalueerd en niet kennis, attitude en vaardigheden afzonderlijk. Aldus wordt het eindniveau op een evenwichtige wijze getoetst en beoordeeld en wordt op een mooie wijze vanuit speerpunten gedacht.

Het toetsbeleid en de kwaliteitsborging daarvan zijn vastgelegd in het OER. Toetsbeleid specifiek voor de graduaatsopleidingen (o.a. WPL, snelle feedbackloops) wordt uitgewerkt in academiejaar 2018-2019, waarop het OER wordt aangepast. Hier is men volop mee bezig. In 2019-2020 volgt installatie van de toetscommissie. Door de dienst onderwijsbeleid zijn toetsfiches uitgewerkt die aan de docenten inspiratie en ondersteuning bieden om tot een valide, transparante en betrouwbare manier van evalueren te komen. De toetsing van de opleidingsonderdelen is uitgewerkt in een toetsmatrix en ECTS-fiches per opleidingsonderdeel.

De gekozen toetsvormen zijn aangepast aan de omschreven leerdoelen en zetten in op het meten van een competentie in zijn geheel, met aandacht voor evaluatie in praktijksituaties die lijken op de reële toetspraktijk. Toets-, leerresultaten- en werkvormenmatrix zijn op elkaar afgestemd. Bij het beoordelen van WPL wordt gewerkt met een competentieraster.

In de praktisch georiënteerde graduaatsopleiding staat een permanente evaluatie centraal. Van werkplekbegeleiders wordt verwacht dat er dagelijks ruimte is voor een kort feedbackgesprek met de student. Zodoende wil men een cultuur creëren waarin het geven van feedback evident is. Vanuit de hogeschool zijn er professionaliseringsinitiatieven voor docenten, onder andere als het gaat om het toetsingskarakter binnen graduaatsopleidingen. Ook binnen het studiegebied zelf is er coaching en onderwijsondersteuning, naast kwaliteitszorg. Er is al veel kennis in huis die wordt overgedragen tussen vestigingen.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat het toetsingsbeleid een doordachte basis heeft die een samenhang vertoont met de opgestelde DLR maar op sommige punten nog vertaald moet worden naar het graduaatsniveau. De brede benadering van toetsing met aangepaste evaluatievormen afgestemd op de beoogde doelen en doelgroep getuigt van een duidelijke toetsvisie. De beoogde evaluatievormen zijn congruent met de verschillende leervormen (bijv. het werken met beroepsproducten) en er worden voldoende mogelijkheden tot herkansingen geboden. Sterke punten vindt de commissie de transparantie in toetsen, de tussentijdse feedbackmomenten (naast evaluatie in de examenperiode en de voortgangstoetsen) en het toegepaste meerogenprincipe: het werkveld wordt betrokken bij de evaluatie van WPL en het praktijkproject, evenals bij de inhoud van de toetsen. Dit alles draagt bij aan een valide, betrouwbaar en transparant beoordelingssysteem, ondersteund door een kritische zelfreflectie.

De bestaande reglementen (OER) worden voor de graduaatsopleidingen nog geïntegreerd. De commissie heeft er vertrouwen in dat enkele hiaten nog zullen worden gevuld, zoals de criteria rondom het praktijkproject, het vormingstraject voor de werkplekcoaches (incl. instructies omtrent te verwerven competenties en de toetsing hiervan) en evaluatie van deze coaches. De instelling kan voorts nog verduidelijken op welke wijze zij de CVO-docenten vertrouwd maakt met het toetsbeleid. Van belang vindt de commissie met name ook dat de bestaande intensieve studentbegeleiding met veel feedbackloops waardoor tijdig bijgestuurd kan worden, wordt geïntegreerd in de kwaliteitscyclus. Ten slotte zal ook op bindende elementen het bestaande reglement specifiek moeten worden toegespitst op de graduaatsstudent die leren en werken combineert.

De commissie is van mening dat de kwaliteit van de evaluatie voldoende geborgd is, maar dat de eigenheid van het graduaatsniveau nog verder geïntegreerd kan worden in hogeschoolbrede reglementen en praktijken.

Oordeel: voldoende

2.4 Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg

De opzet en de organisatie van de interne kwaliteitszorg is gericht op een systematische borging en verbetering van de opleiding waar de relevante stakeholders bij betrokken worden.

Bevindingen

De Katholieke Hogeschool VIVES heeft ervoor gekozen om haar bestaande kwaliteitsmodel in de graduaatsopleidingen in te voeren. Daarmee kan de opleiding bogen op een uitgewerkt systeem, dat echter nog volledig geïntegreerd zal moeten worden. Centraal in dit systeem staat de POC die minimaal tweemaal per jaar (eenmaal per semester) bijeenkomt met alle stakeholders, waaronder ook vertegenwoordigers vanuit het beroepenveld, de alumni en de studenten. De opleiding kent gezien haar eigenheid een eigen POC en toetscommissie; een eigen opleidingshoofd neemt zitting in het OMT. De dienst kwaliteitszorg zal voor de graduaatsopleidingen een referentiekader opmaken, dat de leidraad vormt voor de kwaliteitszorg van de opleiding en verder wordt uitgewerkt in een opleidingsplan. Bij de kwaliteitszorg zijn diverse actoren actief betrokken; men streeft naar een brede gedragenheid bij alle belanghebbenden. Dit wordt gefaciliteerd door de reguliere overleg- en evaluatiestructuren, aangevuld met onder meer een resonantiegroep (werkveld).

Aandacht voor kwaliteitszorg is er al in de vorm van onder meer (alumni)enquêtes, individuele gesprekken met eerstejaarsstudenten, klasbezoeken bij nieuwe docenten, focusgesprekken met studenten om de volledige opleiding in kaart te brengen en gesprekken met werkplekken. Dit systeem zal bestendigd worden. Het alumninetwerk is breed; men organiseert in de bachelor per afstudeerrichting elke 5 jaar een reünie. Ook is er het VIVES-Connectsysteem waarin alumni worden opgenomen, jureren alumni bij afstudeerprojecten door zitting te nemen in de jury met mensen uit het werkveld en zijn er over het algemeen korte lijnen onderling. In de opleidingsraad evalueert het team de einddoelen elk kwartaal. Er is bovendien veel input vanuit de dienst kwaliteitszorg van VIVES. Daarnaast beschikt het CVO over een kwaliteitscoördinator en worden de resultaten van het CVO-kwaliteitszorgsysteem als nulmeting gebruikt. Voor de graduaatsopleidingen wordt een aparte kwaliteitszorgcoördinator aangesteld.

Overwegingen

Er is een duidelijke strategische keuze van de hogeschool om de eigenheid en het niveau van de opleiding te bewaken, onder meer via een eigen POC, toetscommissie en opleidingshoofd. De commissie hecht veel waarde aan het waarborgen van een eigen identiteit op niveau 5 en stelt vast dat er voldoende maatregelen zijn genomen om deze waarborging te kunnen bieden, mede dankzij de permanente kwaliteitsbewaking door de POC.

Veel aandacht gaat uit naar het vergroten van de betrokkenheid en participatie van alle betrokkenen, zoals ook is af te leiden uit de structureel ingebouwde hefboomen. Deze participatiestructuur moet echter nog verder vormgegeven worden (bijv. door het opstellen van een duidelijke vragenlijst aan het werkveld). Ook de monitoring van de voortgang behoeft nadere uitwerking. Bij de eerste accreditatieprocedure ziet de commissie deze uitwerking graag getoetst; hoe wordt input uit het beroepenveld concreet meegenomen in de praktijk? Ook de specifieke invulling van de studietrajectbegeleiding (al dan niet door het opleidingshoofd) kan dan aan bod komen.

De commissie heeft er vertrouwen in dat de toespitsing van het bestaande kwaliteitsmodel van VIVES op de graduaatsopleidingen voldoende garanties biedt voor een goede interne kwaliteitszorg, in samenspraak met het werkveld. Wel benadrukt de commissie dat bij het nader uitwerken van het bestaande kwaliteitszorgsysteem specificiteit en de input van CVO MIRAS van belang is, om de eigenheid goed te kunnen vormgeven en borgen.

In dit kader moet, zoals ook aangegeven door de opleiding, onder meer het Onderwijs- en Examenreglement nog nader toegespitst worden op de graduat. Daarnaast is een aandachtspunt de frequentie van audits; in de opstartfase is hier een nauwe opvolging aangewezen.

Oordeel: voldoende

2.5 Eindoordeel

De commissie beoordeelt elk van de generieke kwaliteitswaarborgen als voldoende en bijgevolg is ook het eindoordeel voor de opleiding graduaat in het productiebeheer voldoende.

Het samenwerkingsverband beschikt over een degelijke en gestructureerde organisatie met aandacht voor onderwijsproces en -visie, met aandacht voor toetsingsbeleid en een sterk kwaliteitszorgmodel, zoals ook naar voren kwam in de instellingsreview. Ook maakt men goed gebruik van de contacten en aanwezige kennis in het werkveld.

De specifieke taken en opdrachten komen doorleefd over en zijn gericht op de eigenheid van de graduaatsopleiding. Wel is er nog speciale aandacht nodig voor de professionalisering van het docententeam, voor het goed in de markt zetten van de opleiding en voor het nader opleidingsspecifiek invullen van zowel het toetsings- en beoordelingssysteem als de opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg.

De commissie concludeert dat men op diverse punten verder is binnen het traject productiebeheer in de land- en tuinbouw op de campus Roeselare dan bij productiebeheer op de campus Kortrijk, met name wat de samenstelling van het programma en het docententeam betreft. Binnen het traject in de vestiging Kortrijk is aandacht benodigd voor (de visie op) de eigenheid van de geviseerde beroepsprofielen

De commissie gaat ervan uit dat de binnen Hogeschool VIVES aanwezige expertise met graduaatsopleidingen voldoende basis zal bieden om de opleiding verder uit te bouwen. Het dossier en toelichtend gesprek met de opleiding geven de commissie voldoende vertrouwen dat dit opleidingsproject zal uitgroeien tot een degelijk en volwaardig programma.

3 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Kader Toets Nieuwe HBO5-Opleiding (omvorming)”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 28 april 2017.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan het vooroverleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens een vooroverleg op 22 november 2018 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens het toelichtend gesprek voorbereid.

Het toelichtend gesprek vond plaats op een opleidingsonafhankelijke locatie te Brussel op 22 november 2018 om 11.30 uur. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- **Joachim Kerckhove;**
- **Tine Maes;**
- **Anne Vanmaercke;**
- **Greta Rooms;**
- **Ronny Mees;**
- **Inigo Fernandez Solino;**
- **Tijs Anthone.**

Tijdens dit gesprek zijn de vraagpunten van de commissie aan de orde gesteld.

Tijdens een besloten nabespreking op 22 november 2018 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een oordeel op de vier generieke kwaliteitswaarborgen en een eindoordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van adviesrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde adviesrapport werd naar de NVAO gestuurd op 14 december 2018.

4 Overzicht oordelen

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 2 weer.

Generieke kwaliteitswaarborg	Oordeel
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3. Te realiseren eindniveau	Voldoende
4. Opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding

Partner samenwerkingsverband	Katholieke Hogeschool VIVES Zuid
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Doorniksesteenweg 145, 8500 Kortrijk +32 56 26 41 60 www.vives.be
Naam, functie, telefoon, e-mail contactpersoon	- Isabel Vanslembrouck Studiegebieddirecteur IWT - Jan Vandekerckhove Studiegebieddirecteur BIO
Partner samenwerkingsverband	CVO MIRAS
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Nelson Mandelaplein 1, 8500 Kortrijk +32 56 32 19 19 www.miras.be
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding (graad, kwalificatie)	Graduaat in het productiebeheer
Afstudeerrichtingen	-
Niveau en oriëntatie	Hoger beroepsonderwijs niveau 5 (HBO5)
(Bijkomende) titel	Gegradueerde in het productiebeheer
(Delen van) studiegebied(en)	- Industriële wetenschappen en technologie - Biotechniek
ISCED benaming van het studiegebied	07 Engineering, manufacturing and construction 08 Agriculture, forestry, fishery and veterinary
Onderwijstaal	Nederlands
De vestigingen waar de opleiding wordt aangeboden	- Kortrijk - Roeselare
Studieomvang (in studiepunten)	120
Nieuwe opleiding voor Vlaanderen	Ja, HBO5 omvorming
HBO5-opleiding van waaruit wordt omgevormd tot de nieuwe opleiding	Textielproductietechnieken (CVO MIRAS)

Aansluitingsmogelijkheden en
mogelijke vervolgopleidingen

Professionele bachelor 'agro- en biotechnologie'
(verkort)
afstudeerrichting landbouw, bachelor
'ontwerp- en productietechnologie'

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

1. De gegradueerde maakt op basis van de productie- en bedrijfsdoelstellingen een productieplan op voor de eigen productie-eenheid, conform de wettelijke en sectorspecifieke vereisten en rekening houdend met aspecten van duurzaamheid, beschikbare middelen en mogelijkheden.
2. In het kader van het productieplan en rekening houdend met de vaardigheden van de medewerkers staat de gegradueerde in voor de organisatie, planning en ondersteuning van de concrete werkzaamheden van het team binnen de eigen productie-eenheid. De gegradueerde stuurt bij indien nodig.
3. De gegradueerde organiseert voor de eigen productie-eenheid de bevoorrading en de kwaliteits- en bestemmingscontrole van de grondstoffen en productiemiddelen in functie van het productieplan.
4. De gegradueerde bewaakt de kwaliteit van het productieproces en de producten van de eigen productie-eenheid. De gegradueerde doet op basis daarvan voorstellen tot bijsturing aan de leidinggevende(n).
5. De gegradueerde volgt onderhoudsschema's en correctief onderhoud op, plant en controleert de uitvoering ervan en signaleert hierbij aandachtspunten aan de leidinggevende(n).
6. De gegradueerde volgt de administratie van de eigen productie-eenheid op en geeft advies aan de leidinggevende(n) over werkmiddelen en noodzakelijke investeringen.
7. De gegradueerde adviseert de leidinggevende(n) bij de opmaak van het preventieplan (m.b.t. veiligheid, gezondheid en milieu), waakt over de naleving ervan binnen de eigen productie-eenheid, en treedt adequaat op in geval van een risicosituatie of ongeval.
8. De gegradueerde werkt constructief en flexibel samen in een interculturele context en is kritisch over het eigen functioneren.
9. De gegradueerde communiceert doelgericht en respectvol met alle betrokkenen.
10. De gegradueerde past vaktechnische kennis en vaardigheden toe en volgt recente ontwikkelingen in het vakdomein op in functie van het productieproces.

Bovenstaande leerresultaten kunnen worden gerealiseerd in de context van een specifieke productiesector.

Datum validatie: 25 juni 2018

Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie

De beoordeling is gebeurd door een visitatiecommissie aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Guy Aelterman (voorzitter) is ingenieur en doctor in de landbouwwetenschappen. Na de uitbouw van een wetenschappelijke en onderwijs carrière richtte hij zich steeds meer op het bestuur van onderwijsorganisaties. Hij was verbonden aan de Industriële Hogeschool CTL in Gent, aanvankelijk voor onderwijs- en later ook voor bestuursopdrachten. Nadien werd hij algemeen directeur en hoogleraar aan de Hogeschool Gent. In 2004 werd hij permanent bestuurder en later vicevoorzitter van de NVAO. Eind 2009 werd hij algemeen directeur van de Artesis hogeschool Antwerpen en later (2012-2014) kabinetschef van de Vlaamse minister van Onderwijs. Hij beëindigde zijn professionele loopbaan als hoogleraar aan de Universiteit Gent. Nu is hij met pensioen en nog steeds betrokken bij externe evaluaties in het hoger onderwijs in binnen- en buitenland. Hij is ook lid van de raad van bestuur van het evaluatiebureau van Nederlandse universiteiten QANU.

Nina Spithost (commissielid) is medeverantwoordelijke voor kwaliteitszorg en frontoffice binnen flexibel hoger onderwijs en het portfolio Associate degrees van NHL Stenden. Tevens is zij lid van het platform Associate degrees van de Vereniging Hogescholen Nederland.

Bert Vanderbeken (student-commissielid) is voormalig student HBO Associate Degree Marketing and Sales aan AP Hogeschool.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Pieter Caris**, beleidsmedewerker Vlaanderen NVAO, procescoördinator.
- **Carlijn Braam**, zelfstandig tekstschrijver/redacteur, extern secretaris.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de NVAO gedragscode.

Het toelichtend gesprek heeft plaatsgevonden in afwezigheid van de werkvelddeskundige die zich kort voor het gesprek uit de commissie heeft teruggetrokken, geen eerste indrukken heeft gebracht en helaas niet meer kon worden vervangen.

Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding

- Informatiedossier TNO HBO5 omvorming graduaat in het productiebeheer – samenwerkingsverband VIVES HBO5 Zuid

Verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- Bijlage 1: De domeinspecifieke leerresultaten met een door de relevante dienst van het ministerie van onderwijs van de Vlaamse gemeenschap ondertekende verklaring dat de activiteiten en de descriptorenelementen kennis en vaardigheden van de relevante beroepskwalificatie(s) herkenbaar aanwezig zijn in de domeinspecifieke leerresultaten;
- Bijlage 2: De beoogde opleidingsspecifieke leerresultaten;
- Bijlage 3: Een schematisch programmaoverzicht;
- Bijlage 4: Een inhoudsbeschrijving van de programmaonderdelen van de eerste 60 studiepunten (ECTS-fiches), met vermelding van de beoogde leerresultaten, onderwijs-/werkvorm(en), wijze van toetsing en toetscriteria, literatuur (verplicht/aanbevolen), aantal studiepunten;
- Bijlage 5: Een verklaring op een waarbij bevestigd wordt dat de in het informatiedossier voorziene middelen en personeel zullen worden ingezet in de opleiding;
- Bijlage 6: Overzicht van de contacten met het werkveld inzonderheid deze in functie van werkplekleren en interne kwaliteitszorg;
- Bijlage 7: Onderwijs- en examenregeling;
- Bijlage 8: EVC/EVK-procedure;
- Bijlage 9: Een oplijsting van de gekende aanvullingstrajecten naar een bachelordiploma;
- Bijlage 10: Het rapport van de Commissie Hoger Onderwijs in het kader van het voorlopig kwaliteitstoezicht.

Aanvulling bij het informatiedossier, dd. 20 november 2018

- Matrix aanvullingstraject graduaat productiebeheer t.o.v. bacheloropleiding a.d.h.v. DLR.

Bijlage 5: Lijst met afkortingen

4C/ID	4 Components Model for Instructional Design
CVO	Centrum voor Volwassenenonderwijs
DLR	domeinspecifiek(e) leerresulta(a)t(en)
ECTS	European Credit Transfer System
EMS	Elektromechanische systemen
EVC	Eerder verworven competentie
EVK	Eerder verworven kwalificatie
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OLR	opleidingsspecifiek(e) leerresulta(a)t(en)
POC	permanente onderwijscommissie
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
WPL	werkplekleren

